

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра практики англійської мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,
проф. Таврилюк С. В.

Протокол № 2

ВІД «18» жовтня 2017 р.

№71818102017

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

**Основи інклюзивної освіти та методика
викладання іноземних мов для дітей з
особливими потребами**

**підготовки бакалавр (на базі диплома молодшого спеціаліста)
спеціальності 014 Середня освіта
освітньої програми (спеціалізації) Англійська мова**

Луцьк – 2017

Програма навчальної дисципліни «Основи інклюзивної освіти та методика викладання іноземної мови дітям з особливими потребами» підготовки бакалавра, галузі знань 01 – Освіта, спеціальності 014 – Середня освіта, за освітньої програмою Англійська мова.

Розробники: Семенюк А. А., кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови

Рецензент: Бондарук Л.В., кандидат педагогічних наук., доцент кафедри романських мов та інтерлінгвістики.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри практики англійської мови протокол № 2 від 07.09. 2017 р.

В. о. завідувача кафедри:
доктор педагогічних наук, професор

Л. Є. Гусак

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету іноземної філології протокол № 2 від 21.09. 2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри практики англійської мови

А. Б. Павлюк

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

© Семенюк А. А.,
Лісінська Т. Ю. 2017

1. Опис навчальної дисципліни

Характеристика навчальної дисципліни подана згідно з навчальним планом напряму підготовки (спеціальності) і представлена у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Заочна форма навчання
Кількість кредитів 2	0203 Гуманітарні науки Середня освіта	нормативна
Модулів 5	«Мова та література (англійська, німецька)»	Рік навчання 2
Змістових модулів 3		Семестр 3
Загальна кількість годин 60		Лекції 12 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): Аудиторних 1,5 год самостійної роботи ____ індивідуальної роботи ____	Бакалавр	Практичні (семінари) 8 год.
		Лабораторні ____ год.
		Самостійна робота _ год.
		Консультації 2 год.
		Форма контролю: залік

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Денна форма навчання	01 – Освіта	нормативна
Кількість годин/кредитів: 60/2		
ІНДЗ: немає	014 – Середня освіта Англійська мова Освітній ступінь: бакалавр (на базі диплома молодшого спеціаліста)	Рік підготовки: 2,
		Семестр: 3
		Лекції – 12 год
		Практичні (семінари): 8 год.
		Самостійна робота: 36 год.
		Консультації: 4 год.
		Форма контролю: залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Методика викладання іноземної мови дітям з особливими потребами» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **Бакалавр напряму середня освіта, спеціальності «Мова та література (англійська/німецька)»**

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи, прийоми і засоби навчання іноземної мови у середніх навчальних закладах різного типу (загальноосвітні, спеціалізовані, школи-гімназії) I-III ступенів навчання

Міждисциплінарні зв'язки: курсу «Методика викладання іноземної мови дітям з особливими потребами» властиві зв'язки з практичними, теоретичними та

спеціальними теоретичними курсами загального лінгвістичного циклу – основна іноземна мова, педагогіка, психологія, логіка, лінгвокраїнознавство, комп'ютерні технології, “Історія лінгвістичних вчень”, “Загальне мовознавство”, “Історія англійської мови”, “Стилістика”, “Лексикологія”, “Прагмалінгвістика”, та ін..

Мета викладання дисципліни – засвоєння теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад інклюзивної освіти та формування у студентів достатньої методичної компетенції вчителя іноземної мови. Методична компетенція – це сукупність методичних знань, навичок, вмінь та індивідних, суб'єктних і особистих якостей майбутніх вчителів. Ця компетенція функціонує як здатність проектувати, адаптувати, організовувати, мотивувати, досліджувати та контролювати процеси навчання, освіти, виховання та розвитку школярів з особливими потребами у класній і позакласній роботі з іноземної мови. Згідно з сучасною європейською тенденцією система методичної освіти майбутнього вчителя іноземної мови передбачає формування у студентів білінгвальної (рідної й іншомовної) методичної компетенції.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика викладання іноземної мови дітям з особливими потребами» є :

- сформувані усвідомлене розуміння основних положень інклюзивної освіти;
- виробити навички командної роботи при навчанні та вихованні дітей з особливими потребами;
- забезпечити досконале володіння стратегіями взаємодії з батьками дітей з особливими потребами;
- сформувані навички диференційованого викладання та оцінювання;
- виробити усвідомлення необхідності зростання педагогічної майстерності;
- показати головні компоненти теорії сучасного навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах;
- ознайомити студентів з сучасними тенденціями в навчанні іноземних мов в нашій країні та за кордоном;
- забезпечити формування у студентів уміння реалізовувати комунікативно-навчальну, виховну, розвиваючу, освітню, гностичну, конструктивно-плануючу, організаторську функції;
- під час лекцій та семінарських занять забезпечити оволодіння студентами декларативними та процедурними знаннями з теорії та практики методики навчання іноземних мов;
- навчити студентів аналізувати нормативні документи з викладання іноземної мови, навчально-методичні комплекси з англійської мови;
- сформувані у студентів уміння здобувати декларативні знання з друкованих джерел – носіїв фахових знань та застосовувати набуті знання в практиці роботи (планування уроків, розробка вправ, підготовка позакласних заходів і т.ін.);
- ознайомити студентів з методами дослідження в методиці навчання іноземних мов та практикою їх застосування під час практичної роботи в школі (протягом педагогічної практики в середніх навчальних закладах);
- сформувані у студентів уміння критично опрацьовувати наукові джерела, здійснювати самостійний науковий пошук, аналізувати передовий досвід та узагальнювати власні спостереження, практично реалізовувати результати дослідження проблеми в самостійно виконаних розробках.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- теоретико-методологічні та нормативно-правові засади інклюзивної освіти;
- методологічні основи навчання іноземних мов, які зумовлюють зміст, цілі, методи, принципи, підходи до навчання мови; основні методичні закономірності навчання предмету;
- сучасні тенденції у навчанні, способи здобуття знань з різноманітних джерел та критичного їх оцінювання, методи дослідження в методиці навчання іноземних мов; виробничі функції учителя іноземної мови.

вміти: -

- використовувати ефективні стратегії взаємодії з різнопрофільними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами;
- здійснювати необхідні адаптації/модифікації курикулуму й методики викладання;
- розробляти індивідуальні навчальні плани та програми для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб;
- реалізовувати підходи диференційованого викладання та оцінювання навчальних досягнень та розвитку дітей з особливими освітніми потребами;
- реалізувати такі функції вчителя іноземної мови: комунікативно-навчальну(сформувати в учнів іншомовну мовну, мовленнєву, соціокультурну та навчальну компетенцію); гностичну (аналізувати і прогнозувати навчальну діяльність учнів, власну професійну діяльність), конструктивно-плануючу (планувати і творчо конструювати навчальний процес), організаторську (проводити уроки і позакласні заходи); освітню (забезпечити освіту учнів засобами іноземної мови), виховну (виховувати учнів через систему особистого ставлення до іншомовної культури і процес оволодіння цією культурою); розвиваючу (розвивати інтелектуальну й емоційну сфери особистості учнів, їх пізнавальні й розумові здібності).

Навчальна стратегія курсу

Реалізація завдань для досягнення результатів модуля здійснюється шляхом:

- розгляду навчального матеріалу на лекціях;
- самостійного вивчення студентами навчального матеріалу;
- виконання практичних завдань, спрямованих на набуття студентами вмінь та навичок на практиці застосовувати набуту теоретичні знання;
- участі студентів у практично-семінарських заняттях з метою розвитку критичного мислення, рефлексії для використання здобутих знань, вмінь(навичок) у професійній діяльності;
- проведення підсумкових занять та заліку.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи інклюзивної освіти.

Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.

Короткий зміст теми:

Вступ до навчального курсу: програма, структура та очікування. Визначення понять «інклюзія», «інтеграція», «порушення психофізичного розвитку», «особливі потреби» та ін. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Історія спеціальної освіти та інклюзії. Соціальна та медична моделі порушень розвитку. Основні принципи інклюзивної освіти.

Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства. Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти, зокрема, Саламанкська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО. Приклади з законодавчо-нормативної бази окремих країн. Освітні закони України Сучасна освітня нормативно-правова база (положення про спеціальну школу, положення про ПМПК, положення про індивідуальне навчання, порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах тощо).

Тема 2. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.

Короткий зміст теми:

Корекційно-розвивальна робота та її значення у процесі навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку. Мультидисциплінарна команда та її діяльність в умовах інклюзивного навчального закладу. Співпраця фахівців як умова успішності інклюзивного навчання педагогів. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів. Курикулум (навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти): визначення та складові. Державний стандарт для дітей з особливими освітніми потребами. Загальноосвітні, спеціальні та корекційно-розвивальні програми, їх адаптація та модифікація. Реалізація курикулуму в навчальному процесі.

Змістовий модуль 2. Методика викладання іноземної мови дітям з особливими потребами

Тема 3. Аспекти навчання іноземної мови. Навчання видам мовленнєвої діяльності.

Короткий зміст теми:

Фонетичний аспект навчання іноземної мови. Роль фонетичних навичок у процесі формування іншомовної комунікативної компетенції. Мета і завдання, особливості роботи по формуванню даних навичок, обумовлених характером аудиторії, навчального курсу. Слуховимовні та ритміко-інтонаційні навички. Типології помилок. Сутність акустичного, артикуляційного та диференційованого підходу до навчання фонетиці. Сутність фонетичної зарядки, її мета і місце на уроці іноземної мови. **Лексичний аспект навчання іноземної мови.** Роль лексичних навичок у формуванні іншомовної комунікативної компетенції. Труднощі, пов'язані з формою, значенням, вживанням слів, шляхи їх мінімізації. Засоби ознайомлення з ЛО. Система лексичних вправ, спрямована на встановлення зв'язків слова. Семантичне поле і фактори, що 4 визначають його динаміку. Лексичні ігри на уроках ІМ, їх роль та значення. Контроль рівня сформованості лексичних навичок. **Граматичний аспект навчання іноземної мови.** Граматичні навички у процесі формування іншомовної комунікативної компетенції. Сутність імпліцитного, експліцитного, диференційованого підходу до формування граматичних навичок. Типологія граматичних помилок. Мета використання граматичних ігор на уроці ІМ. Форми контролю сформованості граматичних навичок.

Тема 4. Урок іноземної мови

Короткий зміст теми:

Контроль у навчанні іноземних мов. Види контролю знань, умінь, навичок. Основні об'єкти контролю. Функції контролю ЗУН з іноземної мови. Тест як специфічна форма контролю. Зміст сучасного уроку з іноземної мови. Методичний зміст

сучасного уроку ІМ. Основні риси сучасного уроку ІМ. Схема аналізу уроку. Ролі вчителя та учня, різні моделі їх взаємодії. Особливості використання різних форм роботи. Способи виправлення помилок. Дисципліна на уроці. Складання плану уроку. Сучасні НМК для різних етапів навчання іноземної мови. Вітчизняні та зарубіжні НМК для різних етапів навчання. Відповідність НМК індивідуально-віковим особливостям учнів. Компоненти НМК.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	7	8
Змістовий модуль 1. Загальні питання теорії науки						
Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.		2	2	2	14	
Тема 2. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.		2	1	2	14	
Разом за змістовим модулем 1		4	3	4	28	

Змістовий модуль 2 Змістовий модуль 2. Методика викладання іноземної мови дітям з особливими потребами						
Тема 3. Аспекти навчання іноземної мови. Навчання видам мовленнєвої діяльності.		2	1	2	10	
Тема 4. Урок іноземної мови		2	2	2	10	
Разом за змістовим модулем 2		4	3	4	20	
Усього годин	60	8	6	8	38	

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи. 1. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. 2. Соціальна та медична моделі порушень. 3. Категоріальність дітей з особливими потребами та термінологічні визначення. 4. Основні принципи інклюзивної освіти.	2
2.	Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства. Спеціальна освіта в Україні та модернізація	2

	освітньої галузі 1. Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти. 2. Досвід зарубіжних країн з впровадження інклюзивної освіти. 3. Освітні закони України та нормативно-правові положення стосовно навчання дітей з особливими потребами. 4. Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей. Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні. Характеристика спеціальної освіти та її ресурсні можливості.	
3.	Навчання мовного матеріалу. Навчання мовленнєвого матеріалу 1. Мета навчання граматики, лексики, фонетики у школі. 2. Характеристика граматичних, лексичних та фонетичних навичок у продуктивних і рецептивних видах мовленнєвої діяльності. 3. Суть читання та його психофізіологічні механізми. Труднощі навчання читання іноземною мовою. 4. Навчання техніки читання. Навчання читання як виду мовленнєвої діяльності (види читання).	4
	Разом	8

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота охоплює всі ланки навчального процесу з дисципліни:

- самостійне опрацювання окремих тем теоретичного курсу;
- самостійну підготовку до практичних занять

Змістом самостійної роботи є:

- опрацювання рекомендованої літератури;
- ознайомлення із зразками методичних матеріалів;
- розробка вправ, фрагментів уроків, засобів навчання;

Змістовий модуль 1. Основи інклюзивної освіти.

Теми для самостійної роботи

1. Сутність та відмінність термінологічних визначень: «аномальні діти»- «діти з особливими освітніми потребами».
2. Сегрегація, інтеграція, інклюзія - ознаки та відмінності.
3. Ознаки сегрегативного та інклюзивного навчання.
4. Нормативно-правова база інклюзивного навчання.
5. Інклюзивна школа – осередок громади.
6. Роль педагога у впровадженні інклюзивної практики.
7. Громадські батьківські організації та їх роль у впровадженні інклюзивної освіти.
8. Волонтерство та адвокатство батьків дітей з особливими потребами.
9. Система комплексної корекційно-розвивальної допомоги дітям з особливими потребами в умовах інклюзії.
10. Розроблення індивідуального навчального плану.
11. Оцінювання в навчальному процесі (зарубіжний досвід).
12. Технологія портфоліо, облікове портфоліо вчителя.
13. Сутність оцінювання на основі навчальної програми.
14. Диференційоване викладання (змісту, процесу, кінцевих результатів).

15. Планування процесу оцінювання для подальшого диференційованого викладання.
 16. Приклади успішної практики залучення дітей з особливими освітніми потребами до інклюзивних шкіл («Case study»).

Змістовний модуль II.

Тема 1. Навчання граматичного, лексичного та фонетичного матеріалу

1. Ознайомтеся з фрагментами уроків з навчання активного та пасивного граматичного, лексичного, фонетичного матеріалу (Практикум... С. 66-69).

2. На основі поданих зразків підготуйте власні фрагменти уроків з навчання граматичного матеріалу.

3. Проаналізуйте:

б) вправи для оволодіння лексичними одиницями активного мінімуму;

в) вправи для оволодіння пасивним та потенційним словником.

4. Ознайомтеся з фрагментом уроку для навчання лексичних одиниць (Практикум... С. 66-69).

5. На основі поданого зразка підготуйте власний фрагмент уроку для навчання лексичного матеріалу.

8. Підготуйте власні фрагменти з навчання вимови в 2 класі. Використайте один з підручників англійської мови для початкового ступеня навчання.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Програмою не передбачені.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Під час вивчення курсу студент виконує такі види роботи: вивчення лекційного матеріалу, опрацювання матеріалу на семінарах, виконання поточних тестових завдань, практичних завдань, завдань для самостійного опрацювання, індивідуальних завдань, складання заліку.

Усі види навчальної діяльності студента оцінюються певною кількістю балів. Сумарна кількість балів, яку студент отримує під час вивчення курсу «Основи наукових досліджень» за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку, якій відповідає: зараховано/не зараховано (з можливістю повторного складання)

Шкала оцінювання

Поточний контроль (макс = 40 балів)					Підсумковий контроль (макс = 60 балів)				
Модуль 1					Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5	
Семінарські заняття					Поточні тестові завдання	Практ. завдання	Самост. робота	Підсумковий тест	Усна відповідь
1	2	3	4	5	5	5	15	30	30
5	5	5	5	5					

Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою:

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи	для заліку

діяльності		(проекту), практики	
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D		
60 - 66	E	Задовільно	Незараховано
1 – 59	Fx	Незадовільно	

Поточний контроль

Поточний контроль включає перевірку рівня знань студента під час опрацювання теоретичного матеріалу за тематикою курсу, а саме, роботу студента на семінарських заняттях (максимум 25 балів), виконання поточних тестових завдань (максимум 5 балів), практичних завдань (максимум 5 балів), індивідуальних завдань (максимум 5 балів). Максимальна кількість балів за поточний контроль після вивчення теоретичного матеріалу, виконання тестових завдань, практичних завдань та ІНДЗ дорівнює 40 балів.

Критерії оцінювання в межах поточного контролю:

Максимальна кількість балів	Оцінка “відмінно”	Оцінка “добре”	Оцінка “задовільно”	Оцінка “незадовільно”
	зараховано			не зараховано
5	5	4	3	2-0
10	10	9-8	7-6	5-0

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль відбувається у формі заліку. Залік складається з підсумкового тесту та усної відповіді. Максимальна кількість балів за підсумковий тест дорівнює 30 балам. Максимальна кількість балів за усну відповідь дорівнює 30 балам. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль – 60. Підсумковий тест та усна відповідь є відображенням теоретичного та практичного матеріалу, засвоєного під час опрацювання курсу.

Студенту, який після написання підсумкового тесту набрав кількість балів, достатню для отримання заліку (не менше 60 балів), за бажанням підсумкова оцінка виставляється автоматично – “зараховано” або оцінка за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Максимальна кількість балів, яку студент може одержати за роботу протягом семестру: $40 + 60 = 100$ балів.

Критерії оцінювання знань студента

Поточний контроль

1) семінарські заняття

Поточний контроль на семінарському занятті проводиться як вибіркоче усне опитування студентів для встановлення ступеня засвоєння теоретичного матеріалу курсу.

Усне опитування під час семінару покликане привчити студентів до систематичної проробки пройденого матеріалу і підготовки до майбутнього заняття, встановити ступінь засвоєння теорії, виявити найбільш важкі для сприйняття студентів розділи з наступним роз'ясненням.

Під час опрацювання курсу «Методика викладання іноземної мови дітям з особливими потребами» кожен студент має взяти участь у опитуванні під час інтерактивної бесіди на кожному семінарі.

Максимальна кількість балів, яку студент отримує за поточний контроль на семінарських заняттях – 25 балів, тобто по 5 балів за кожне семінарське заняття.

Оцінка **“відмінно”** відповідає 5 балам за системні, глибокі знання, вміння ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками. Студент вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь прикладами, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін.

Оцінка **“добре”** відповідає 4 балам за достатньо ґрунтовні знання. Студент правильно застосовує вивчений матеріал, вміє аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, фактами, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.

Оцінка **“задовільно”** відповідає 3 балам за посередні знання теоретичного матеріалу. Відповідь у цілому задовільна. Студент здатний аналізувати, порівнювати, робити висновки, наводити окремі приклади на підтвердження певних думок.

Оцінка **“незадовільно”** відповідає 2 – 0 балам за низький рівень знань, часткове або фрагментарне відтворення теоретичного матеріалу курсу. Студент не здатен аналізувати, порівнювати та робити висновки.

Підсумковий контроль

1) підсумковий тест

Підсумковий тест охоплює зміст навчального курсу в цілому і включає 30 завдань, які відображають тематику змістових модулів. Кожне вірно виконане завдання оцінюється 1 балом. Максимальна кількість балів за виконання підсумкового тесту – 30.

2) усна відповідь

Усне підсумкове опитування проходить у формі індивідуальної бесіди, метою якої є виявлення обсягу, глибини і якості засвоєння опрацьованого матеріалу.

Максимальна кількість балів за усну відповідь – 30.

оцінка **“відмінно”** відповідає 27 – 30 балам за широкі й системні знання теоретичного й практичного матеріалу з курсу «Основи наукових досліджень». Студент вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь прикладами, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін.

оцінка **“добре”** відповідає 23 – 26 балам за хороші знання теоретичного й практичного матеріалу з курсу «Основи наукових досліджень». Студент правильно застосовує вивчений матеріал, вміє аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами,

фактами, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.

оцінка **“задовільно”** відповідає 18 – 22 балам за знання базових питань теоретичного й практичного матеріалу з курсу «Основи наукових досліджень». Відповідь у цілому задовільна. Студент здатний аналізувати, порівнювати, робити висновки, наводити окремі приклади на підтвердження певних думок.

оцінка **“незадовільно”** відповідає 0 – 17 балам за незнання базових питань теоретичного й практичного матеріалу з курсу «Основи наукових досліджень». Студент не здатен аналізувати, порівнювати матеріал та робити висновки.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Инклюзивное образование. Политика, содержание и сравнительные перспективы / Под ред. Ф. Армстронга, Д. Армстронга, Л. Бартона. – Лондон. 2000.
2. Колупасва А.А. Инклюзивна освіта: реалії та перспективи. Монографія. – К.: САММІТ-книга, 2008.
3. Колупасва А.А. Савчук Л.О. Діти з особливими потребами та організація їх навчання,- К, 2011.
4. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник/Кол. авт. під кер. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 1999. – С. 6-59.
5. Практикум з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах (на матеріалі англійської мови): Посібник для студентів/ Кол. авторів під керівництвом С.Ю Ніколаєвої і Бадаєнц Г.С. – К.: Ленвіт, 2001. – 296 с.
6. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики Викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2008. – 285 с.

Допоміжна

1. Вишневецький О.І. Методика навчання іноземних мов: Навч.посібник. – К.: Знання, 2011. – 206 с.
2. Зимняя И.А. Педагогическая психология: Учебник для вузов – М.: Логос, 2000. – С. 41-124.
3. Колкер Я.М. и др.. Практическая методика обучения иностранному языку: Учеб. пособие. – М.: Издательский центр "Академия", 2001. – 264 с.
4. Методика обучения иностранным языкам в средней школе: Учебник/ Гез Н.И., Ляховицкий М.В., Миролубов А.А. и др.. – М.: Высшая школа, 1982. – 373 с.
5. Настольная книга преподавателя иностранного языка/ Маслыко Е.А., Бабинская П.К., Будько А.Ф. и др. – Минск: Высшая школа, 2003. – 522 с.
6. Рогова Г.В. и др.. Методика обучения иностранным языкам в средней школе. – М.: Просвещение, 1991. – 287 с.
7. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам : Базовый курс лекций: Пособие для студентов пед.вузов и учителей. – М.: Просвещение, 2002. – 239 с.
8. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: продвинутый курс: пособие для студентов пед.вузов и учителей. – М.: АСТ: Астрель, 2008. – 272 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

Питання для усного підсумкового опитування:

Методика – наука про навчання іноземної мови. Цілі, зміст, принципи, методи і засоби навчання іноземної мови.

- Проаналізуйте основні характеристики методики викладання ІМ як науки.
- Назвіть та опишіть основні методи дослідження. Охарактеризуйте фази проведення методичного експерименту.
- Розкрийте суть комунікативного підходу до навчання іноземної мови.
- Назвіть цілі навчання іноземної мови.
- Опишіть принципи навчання іноземної мови.
- Проаналізуйте методи навчання іноземної мови.
- Охарактеризуйте складники змісту навчання ІМ.

Зв'язок методики викладання ІМ з іншими науками.

- Розкрийте взаємозв'язок методики викладання ІМ з іншими науками.
- Визначте роль лінгвістики, психології і педагогіки в науковому обґрунтуванні методики викладання ІМ.
- Проаналізуйте більш важливі для методики положення з лінгвістики, психології та педагогіки.

Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні.

Характеристика спеціальної освіти та її ресурсні можливості.

- Історичне підґрунтя інклюзивної освіти.
- Соціальна та медична моделі порушень.
- Категоріальність дітей з особливими потребами та термінологічні визначення.
- Основні принципи інклюзивної освіти.
- Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти.
- Досвід зарубіжних країн з впровадження інклюзивної освіти.
- Освітні закони України та нормативно-правові положення стосовно навчання дітей з особливими потребами.
- Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей.
- .Курикулум (навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти): визначення та складові.
- Загальноосвітні, спеціальні та корекційно-розвивальні програми, їх адаптація та модифікація.
- Індивідуальний навчальний план як складова курикулуму.
- Аналіз основних компонентів індивідуального навчального плану.
- Оцінювання навчальних досягнень та розвитку учнів з особливими освітніми потребами.

Система вправ для формування навичок та вмінь іншомовного мовлення.

- Дайте визначення понять "мовленнєва діяльність", "мова", "мовлення", "мовленнєва дія", "навичка", "вміння".
- Назвіть етапи формування навички.
- Дайте визначення поняття "вправа" та охарактеризуйте структуру вправи.
- Охарактеризуйте типи вправ за різними критеріями
- Наведіть приклади не комунікативних рецептивних і репродуктивних вправ.

- Наведіть приклади умовно-комунікативних рецептивних, репродуктивних і продуктивних вправ.
- Проаналізуйте вправи одного з циклів уроків підручника ІМ для ... класу.

Навчання граматики ІМ

- Розкрийте мету і зміст навчання граматики в СНЗ на різних ступенях.
- Поясніть різницю між функціональним та описовим підходами у навчанні граматичного матеріалу.
- Опишіть процес оволодіння активним граматичним матеріалом.
- Опишіть дії вчителя та учнів на етапі ознайомлення з граматичною структурою активного мінімуму.
- Опишіть вправи, які виконуються на етапі автоматизації дій учнів з ГС активного мінімуму.
- Наведіть приклади вправ для автоматизації дій учнів з ГС на понад фразовому рівні.
- Опишіть процес оволодіння пасивним граматичним матеріалом.
- Опишіть дії вчителя та учнів на етапі ознайомлення з ГС пасивного мінімуму.
- Запропонуйте ситуації для демонстрації функцій граматичних структур ... в ... класі.
- Складіть умовно-мовленнєву трансформаційну вправу для засвоєння ... у мовленнєвому зразку в ... класі.
- Запропонуйте кілька варіантів граматичної гри на засвоєння мовленнєвих зразків ... у ... класі.
- Складіть підстановку таблицю для роботи в парах з метою засвоєння мовленнєвого зразка ... (вправа ... ,цикл ... , підручник для ... класу).
- Проаналізуйте граматичні вправи ... циклу підручника для ... класу; запропонуйте прийоми інтенсифікації виконання цих вправ з метою залучення всіх учнів до роботи.
- Надайте комунікативного характеру граматичним вправам ... циклу підручника для ... класу.
- Напишіть фрагмент конспекту уроку в ... класі на ознайомлення з ГС ... та автоматизацію дій учнів з нею.
- Проаналізуйте вправи для навчання граматичного матеріалу в чинних підручниках з англійської мови для різних ступенів навчання.
- Розробіть фрагмент уроку з навчання граматичного матеріалу на початковому/ середньому/ старшому ступені навчання.

Навчання лексики англійської мови

- Розкрийте мету і зміст навчання лексики в СНЗ на різних ступенях.
- Поясніть різницю між активним і пасивним лексичними мінімумами.
- Поясніть поняття "потенційний словник".
- Дайте характеристику лексичних навичок.
- Опишіть процес оволодіння АЛМ.
- Назвіть способи семантизації ЛО.
- Опишіть хід роботи на етапі ознайомлення учнів з новою ЛО
- Наведіть приклади вправ для автоматизації дій учнів з ЛО активного мінімуму з теми ...
- Наведіть приклади вправ для автоматизації дій учнів з лексичними одиницями пасивного і потенційного словників.
- Назвіть способи семантизації лексичних одиниць в ... класі.
- Складіть контекст для подачі ЛО в ... класі.
- Складіть підстановку умовно-комунікативну вправу для засвоєння лексичних одиниць на базі тексту ... з підручника ... класу.
- Запропонуйте ефективні прийоми контролю розуміння ЛО на початковому ступені

навчання (на базі вправи ... циклу... підручника ... класу).

- Запропонуйте лексичну гру з використанням ляльки на початковому ступені навчання.
- Проаналізуйте лексичні вправи .. циклу підручника .. класу; запропонуйте прийоми інтенсифікації виконання цих вправ з метою залучення всіх учнів до роботи.
- Надайте комунікативного характеру лексичним вправам ... циклу підручника ... класу.
- Складіть фрагмент конспекту уроку в ... класі на ознайомлення з лексичними одиницями... та автоматизації дій учнів з цими лексичними одиницями.
- Проаналізуйте вправи для навчання лексичного матеріалу в чинних підручниках з англійської мови для різних ступенів навчання.
- Розробіть фрагмент уроку з навчання лексичного матеріалу на початковому/ середньому/ старшому ступенях навчання.

Навчання фонетики англійської мови

- Розкрийте цілі і зміст навчання вимови в СНЗ.
- Поясніть поняття "фонетичний мінімум".
- Охарактеризуйте вимоги до вимови учнів. Поясніть поняття "апроксимована вимова".
- Опишіть процес оволодіння артикуляцією іншомовних звуків.
- Наведіть приклади вправ для навчання артикуляції іншомовних звуків.
- Опишіть процес оволодіння іншомовною інтонацією.
- Наведіть приклади вправ для навчання іншомовної інтонації.
- Поясніть особливості контролю та оцінки вимови.
- Проаналізуйте вправи для навчання фонетичного матеріалу в чинних підручниках з англійської мови для різних ступенів навчання.
- Складіть фонетичну зарядку на звуки ... в ... класі.
- Визначте основні методичні труднощі в роботі з фонетичним матеріалом уроку ... підручника для ... класу.

Навчання аудіювання

- Розкрийте мету навчання аудіювання в СНЗ.
- Розкрийте психологічні закономірності процесу аудіювання.
- Опишіть труднощі навчання аудіювання
- Охарактеризуйте етапи навчання аудіювання.
- Наведіть приклади вправ для формування фонетичних, лексичних, граматичних навичок аудіювання.
- Охарактеризуйте етапи роботи з аудіо текстом.
- Наведіть приклади завдань для контролю розуміння прослуханого тексту.
- Розробіть фрагмент уроку з навчання аудіювання на початковому/ середньому/ старшому ступені навчання.